

ON / OFF: El detectiu Hopper és al despatx quan de sobte rep una trucada de la Geni, una amiga seva que és científica. Mentre ella li explica que ha inventat un nou sistema de comunicació secret, sembla que al detectiu Hopper li costa estar atent a la conversa. Com es resoldran les dificultats comunicatives?

ALUMNAT: Primària (Cicle Superior).

TEMPS APROXIMAT: dues o tres sessions de 50 minuts.

OBJECTIUS:

- Ajudar els infants a identificar i prendre consciència de les habilitats per a la vida i oferir espais i oportunitats per tal de practicar-les a l'aula i a casa.
- Donar a conèixer als infants els ODS i ajudar-los a reflexionar sobre el desenvolupament sostenible i la justícia social.
- Treballar l'habilitat de comunicació interpersonal i l'ODS Indústria, innovació i infraestructures.

Cal tenir en compte que, per simplificar la proposta, plantegem treballar una sola habilitat i 1 ODS en aquest vídeo. Tot i així, és possible que hi trobeu diverses habilitats i ODS, ja que aquesta és la seva naturalesa i és difícil separar-ho. L'objectiu pedagògic és oferir diferents oportunitats d'aprenentatge per treballar les 10 habilitats per a la vida i els 17 ODS al llarg dels diferents vídeos de la sèrie *Investiguem habilitats amb el detectiu Hopper*.

HABILITAT PER A LA VIDA PRINCIPAL. Comunicació interpersonal: Inclou tant la comunicació verbal com la no verbal i l'escolta activa. Ens serveix per establir relacions basades en el respecte i benestar mutu, que permetin l'autenticitat de les parts i així ser capaç de conservar relacions significatives, així com de posar fi o transformar les que impedeixen el creixement personal.

ODS PRINCIPAL: Indústria, innovació i infraestructures (ODS 9): Construir infraestructures resilents, promoure la industrialització inclusiva i sostenible i fomentar la innovació.

Aquesta proposta pedagògica dona resposta a les competències bàsiques de l'àmbit d'educació en valors socials i cívics.

Realització i Producció del vídeo: El Detectiu Hopper (Pere Hosta i Helena Escobar) i Dipsalut

Proposta pedagògica: Equip del «Sigues tu» de Dipsalut

SESSIÓ 1. COMUNICACIÓ INTERPERSONAL

DESENVOLUPAMENT: Visioneu el vídeo amb el vostre alumnat. Us recomanem fer-ho d'una tirada i posteriorment fer un segon visionat i anar aturant el vídeo per facilitar la interacció en diferents moments de la història. A partir de la frase final «**Quina habilitat ha descobert en Hopper?**» podem fer una pluja d'idees i anotar-les a la pissarra, o seure en cercle a terra i, senzillament, compartir. Demaneu-los que expressin: *Quina habilitat penseu que ha descobert en Hopper? Per què? Quines altres habilitats hi podrien estar relacionades? Per què?*

Cal tenir en compte que potser l'alumnat identifica una habilitat diferent a la proposada; en aquest cas serà interessant reconduir-ho cap a la **comunicació interpersonal** i recollir les diferents opinions per quan es treballin les altres habilitats més endavant.

Aquestes són algunes possibles preguntes per generar debat: *Per què penseu que és important aquesta habilitat? Quina informació ens dona la comunicació verbal? Què vol dir comunicació no verbal i quina informació ens dona? Què inclou la comunicació no verbal? (gestos, mirades...). Us passa a vegades que no escolteu a una persona que us parla? O que quan parleu us escolten sense mirar-vos? Com us fa sentir? I vosaltres, escolteu sense mirar la persona que us parla? Com creieu que se sent? I què passa quan una persona us interromp mentre parleu? Com us fa sentir? Què penseu que és més important per a una bona comunicació?*

Cal tenir en compte que és impossible no comunicar. Tothom transmet informació, no només a partir de les paraules. Els gestos facials, corporals, la distància, i fins i tot l'entorn donen informació sobre el missatge que es transmet. A més a més de la **comunicació verbal**, cal tenir en compte la **no verbal**, que inclou elements paralingüístics (to de la veu, ritme, volum, silencis...), posturals (expressió facial i corporal) i fins i tot d'ubicació (distància interpersonal). Aquesta última ens proporciona molta informació sobre les emocions de l'emissor.

REFLEXIÓ PERSONAL. Reflexioneu sobre la qualitat de la vostra comunicació interpersonal amb altres persones per saber si poden repercutir positiva o negativament en la salut física i emocional. Podeu proposar a l'alumnat que individualment pensin en dues o tres persones que siguin importants per a ells/les. Per cada persona escollida han de respondre tres preguntes: *Quan et comuniqués amb aquesta persona, hi ha benestar mutu? La comunicació és respectuosa? La vostra relació fa sorgir la veritable persona que és cadascú?* Un cop fet el treball individual, qui vulgui ho pot compartir amb el grup. Podem destacar que, amb aquestes preguntes, mesurem la qualitat de les relacions interpersonals.

DINÀMICA SINTONITZEM. Dividiu la classe en tres grups. En cadascun d'ells, demaneu una persona voluntària per representar un paper. Cada persona voluntària haurà d'interpretar la mateixa situació, però tindrà instruccions diferents de com comunicar-ho:

- La primera representarà el paper fent servir la comunicació verbal i la no verbal. És important que expressi clarament les emocions a partir de la comunicació no verbal (gestos, expressió facial...).
- L'altra llegirà la situació al grup, sense cap tipus de contacte visual amb ningú. No hi ha cap representació.

- La tercera explicarà la història amb mímica, fent servir l'expressió facial i corporal, però sense parlar.

Cada persona voluntària interpretarà el paper al seu grup, seguint les indicacions. Procureu que els diferents grups no es vegin entre ells. Després, cada grup haurà de compartir amb la resta de la classe el que ha entès de la situació, explicant l'argument i les emocions (la persona que ho ha representat no ha de dir res). Finalment podeu demanar a les tres persones voluntàries que tornin a fer les tres representacions davant de tot el grup classe, mentre la resta d'alumnes observa els diferents components de la comunicació verbal i no verbal.

Analitzeu i compartiu amb el grup classe què ha succeït durant la dinàmica. Podeu fer aquestes preguntes per facilitar el debat: *Cada persona representava la mateixa història o era diferent per a cada personatge? Què ha passat en cadascuna de les representacions? En quina ha estat més fàcil comprendre el missatge? En quina ha estat més fàcil comprendre l'emoció? Què ens transmet només la comunicació verbal? Què ens transmet la comunicació no verbal?* Entre tota la classe podeu fer una pluja d'idees sobre quins aspectes de la comunicació no verbal ens faciliten informació sobre el que ens vol expressar l'emissor (gestos corporals, expressió facial, contacte visual, to de veu, posició en l'espai...).

SESSIÓ 2. ODS 9 (INDÚSTRIA, INNOVACIÓ I INFRAESTRUCTURES)

DESENVOLUPAMENT: torneu a veure el vídeo amb l'alumnat i demaneu-los que anotin en un paper el nom de l'ODS amagat (min 1:29). A partir d'aquí, els podeu demanar la resposta individualment o bé posar-los en grups per tal que es posin d'acord.

El detectiu Hopper no escolta mentre la Geni li explica el seu invent. Ara que ja sabeu una mica més sobre l'habilitat de comunicació interpersonal, *per què penseu que el detectiu Hopper no escolta la Geni mentre parlen per telèfon? Què comunica el detectiu Hopper quan està al telèfon? I quan es comuniquen mitjançant la tauleta, què comunica el detectiu Hopper? Quines millores en la comunicació aporta l'invent de la Geni? La persona que rep el missatge també dona informació. I tu, consideres que tens traça comunicant-te amb paraules? I escoltant? Com ho saps? Creus que saps entendre la comunicació no verbal de qualsevol interlocutor/a?*

REFLEXIÓ PERSONAL. La innovació en tecnologia digital ha revolucionat els estils d'informació i comunicació en tots els àmbits de les nostres vides i ens obre la porta a transformar el món educatiu. Per tant, el trencament de la fractura digital és clau per garantir un accés equitatiu a la informació, al coneixement i als aprenentatges. Demaneu a l'alumnat que reflexioni sobre l'ús que fan de les pantalles en general (telèfon, videojocs, televisor...). Els podeu guiar amb preguntes com: *Quin ús fas de les pantalles? Consideres que és saludable? Pot comportar algun risc? L'estil de comunicació que utilitzes és el mateix amb les pantalles que cara a cara? Creus que és correcte? Què creus que necessites aprendre per relacionar-te millor?*

DINÀMICA SENSACIONS EN EL MÓN REAL. Feu diferents grups de treball. Cada equip ha de buscar expressions corporals i facials que facilitin una comunicació respectuosa, com per exemple somriure, i d'altres que interfereixin en la comunicació interpersonal i puguin generar malestar o incomoditat, com ara no mirar la persona que ens parla.

SENSACIONS EN EL MÓN VIRTUAL Demaneu que individualment descriguin una situació que hagin viscut relacionada amb les pantalles (xarxes socials, videojocs...), on la comunicació hagi generat males sensacions a algunes de les persones que intervenien en el joc o conversa; o bé on s'hagin produït conflictes entre persones alienes al joc que compartien el mateix espai (per exemple, quan algú juga a la Play en un espai compartit amb altres persones i s'emociona, crida, insulta...). Aquesta manera d'expressar-se pot generar conflicte amb les persones que l'envolten. Feu grups de tres o quatre alumnes i demaneu que triïn una de les situacions per representar-la davant del grup classe. És important representar el to de veu, l'expressió facial i corporal... Si el que ha generat malestar ha estat un missatge escrit, es pot verbalitzar representant el to de veu o l'expressió verbal o facial, segons la interpretació que fa la persona receptora del missatge.

Finalment, cada grup representarà la seva situació i la resta analitzarà com és la comunicació verbal i la no verbal i quines emocions transmet o genera l'estil comunicatiu que utilitzen. Us proposem algunes preguntes per generar debat: *És important tenir cura de com us comuniqueu en el món virtual? Per què? Aquestes situacions que heu analitzat són puntuals o es produeixen sovint? Quines emocions us generen? Quins recursos teniu o coneixeu per evitar que es generin situacions com aquestes o minimitzar-les? Utilitzeu el mateix estil de comunicació en el món real que en el món virtual? Creieu que és important introduir normes de respecte en el món de les pantalles?*

PER ACABAR, i per ser conscients de la relació amb l'habilitat treballada, podeu fer la següent reflexió: És impossible no comunicar-se amb les persones que ens envolten, tot és una forma de comunicació (els silencis, el to de veu, l'expressió facial, una emoticona...). Som responsables de la salut de les nostres relacions interpersonals, i la comunicació respectuosa és clau per mantenir-ne la qualitat. *Us animeu a tenir cura de les vostres relacions interpersonals? I de la comunicació que utilitzeu en el món real i en el món virtual?*